Vradyni (Βραδυνή), 13/1/1954

ΒΡΑΔΥΝΗΣ
13 ΙΑΝ. 1954

Τὸ εἶδος τῆς δουλειᾶς τῆς κ. Φρόσως Εὐθυμιάδη προκαλεῖ ἕνα πρῶτο ἐνδιαφέρον. Μοναδικὴ στὸν τόπο μας καλλιτέχνις τῆς τερακότας σπούδασε πρὶν ἀπὸ τὴ γλυπτικὴ τὴν ἐφαρμοσμένη κεραμικὴ στὴν κρατικὴ σχολὴ τῆς

...μορφὲς τοῦ ἴδιου θέματος, ποὺ ...άδεια ἁπλοποίησης τῆς φόρμας.

Βιέννης.

— Ἴσως, λέει, σ' αὐτὴ τὴν πρώτη γνωριμία μου μὲ τὸν πηλὸ νὰ βρίσκεται καὶ ἡ αἰτία τῆς σημερινῆς δουλειᾶς μου. Βρίσκω πάντως πὼς αὐτὸ εἶναι τὸ ὑλικὸ τοῦ σήμερα. Τὸ μάρμαρο εἶναι κάτι πιὸ μνημειακὸ καὶ μεγάλο, ἐνῶ ἡ τερρακότα ἀνταποκρίνεται περισσότερο στὴ σημερινὴν ἁπλότητα. Ὕστερα ἡ δουλειά μου προορίζεται κυρίως γιὰ τὸ σπίτι καὶ ἡ τερρακότα εἶναι πιὸ προσιτὴ ἀπὸ τὸ μάρμαρο.

— Μήπως ἡ τερρακότα ὡς ὕλη περιορίζει τὸν καλλιτέχνη στὴν ἐκλογὴ τῶν θεμάτων του;

— Ὄχι, κανέναν περιορισμὸ δὲν ἐπιβάλλει, ἀπαντᾶ ἡ κ. Εὐθυμιάδη.

ΑΠΛΟΠΟΙΗΣΗ

Καὶ ἡ συζήτησι μεταφέρεται ὕστερα στὶς καλλιτεχνικὲς προθέσεις τῆς κ. Εὐθυμιάδη.

— Ὅταν ὁ καλλιτέχνης, λέει, δουλέψει χρόνια νατουραλιστικά, ἀρχίζει κάποτε νὰ μὴν ἱκανοποιῆται ἀπὸ τοὺς ἐκφραστικοὺς του τρόπους. Αἰσθάνεται τότε τὴν ἀνάγκη νὰ δώση μιὰ νέα ἔκφρασι.

Καὶ ἡ νέα αὐτὴ ἔκφρασι στὸ ἔργο τῆς κ. Εὐθυμιάδη εἶναι μιὰ ἁπλοποίησι τῆς φόρμας.

— Ἡ ἁπλοποίησι, λέει, εἶναι τὸ αἴτημα τῆς σημερινῆς ζωῆς. Ἀλλὰ ἡ ἁπλοποίησι αὐτὴ στὸ ἔργο μου, συνοδεύεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία μου νὰ μὴν ξεφύγω ἐντελῶς ἀπὸ τὴν φόρμα, ἀλλὰ νὰ κάνω ἁπλῶς ἀφαίρεσι τῆς φόρμας.

Συνεχίζοντας ἡ κ. Εὐθυμιάδη τονίζει πόσο ἀπαραίτητο εἶναι γιὰ τὸν καλλιτέχνη νὰ αἰσθανθῆ ὡς ἀνάγκη βαθύτερη τὴν ἀναζήτησι νέων ἐκφραστικῶν τρόπων κι' ὄχι νὰ χρησιμοποιήση τέτοιους γιὰ λόγους ἁπλοῦ ἐσυγχρονισμοῦ μ' ἕνα γενικώτερο κλίμα. Φυσικὸ εἶναι ἀπὸ μιὰ τέτοια προσπάθεια νὰ λείπει τὸ βασικὸ γιὰ τὴν τέχνη στοιχεῖο τῆς εἰλικρίνειας. Καὶ ἡ ἴδια, καθὼς εἶπε, στὰ πρῶτα της βήματα εἶχε γιὰ λίγο περιπλανηθῆ σὲ προσπάθειες ἁπλοποίησης, ποὺ τὶς ἐγκατέλειψε ὅμως σύντομα γιατὶ διαπίστωσε πὼς δὲν ἀνταποκρίνονταν τότε σὲ μιὰ βαθύτερη ἐσωτερικὴ ἀνάγκη. Δούλεψε ἔτσι χρόνια νατουραλιστικά, κι' ὥριμη τώρα, μ' ἀλοκληρωμένη τὴ γνῶσι τοῦ ὑλικοῦ της προχωρεῖ στὴ νέα μορφή.

ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙ

Κάποιες σκέψεις ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ δημιουργήσουν οἱ ἀπόψεις αὐτές, γιὰ μιὰ ἀποκοπὴ τοῦ καλλιτέχνη ἀπὸ τὶς γενικώτερες ἀναζητήσεις τῆς ἐποχῆς, τους παίρνουν ἀμέσως τὴν ἀπάντησί τους.

— Παρακολουθῶ, λέει, ἀπὸ κοντὰ τὶς ἐξελίξεις καὶ τὰ ρεύματα τῆς Δύσεως ποὺ ἀποτελοῦν τὸν καθρέφτη τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ σὰν καλλιτέχνις μένω δεμένη μὲ τὸν τόπο μου. Δὲν εἶναι δυνατὸ ν' ἀγνοηθεῖ ὅ,τι ἔχει γίνει σ' αὐτὸν τὸν τόπο, ἡ ζωή, ὁ

Ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἔργα τῆς κ. Εὐθυμιάδη : «Κόκκορας»

πολιτισμὸς ποὺ ἀναπτύχθηκε σ' ὅλες τὶς ἐποχές, ἡ λαϊκὴ τέχνη, οἱ ἰδιαίτερες συνθῆκες ζωῆς. Ἄλλως τε, μέσα στὴν ἑλληνικὴν τέχνη θὰ συναντήσουμε ἀκόμη καὶ τὰ πιὸ σύγχρονα καλλιτεχνικὰ ἐνδιαφέροντα.

Συνεχίζοντας ἡ κ. Εὐθυμιάδη, τονίζει τὸ διπλὸ κίνδυνο ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ δημιουργηθεῖ ἀπὸ μιὰ τέτοια ἀντίληψι.

— Χρειάζεται, λέει, νὰ περιφρουρήσει ὁ καλλιτέχνης τὸν ἑαυτό του, ὥστε νὰ μὴν παρασυρθεῖ καὶ νὰ χάσει τὴν προσωπικότητά του μέσα στὰ σύγχρονα ρεύματα, ἀλλὰ οὔτε καὶ νὰ ξεπέσει στὴ νεκρὴ μίμηση τοῦ Ἑλληνικοῦ. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ παρακολουθεῖ ἀπὸ κοντὰ τὶς σύγχρονες ἐξελίξεις καὶ νὰ γνωρίσει τὴν τέχνη ὅλων τῶν ἐποχῶν ποὺ πέρασαν. Ἀλλὰ νὰ μὴν μιμηθεῖ τίποτε. Νὰ ἀντλεῖ μόνο διδάγματα.

ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΕΝΗ ΓΛΥΠΤΙΚΗ

Ἡ ἁπλοποίησι τῆς φόρμας εἶχε καὶ μιὰν ἄλλη καλλιτεχνικὴ συνέπεια.

— Ἡ τάσι νὰ ἁπλοποιήσω πολὺ τὴ δουλειά μου μὲ ἀνάγκασε νὰ τὴ χρωματίσω, λέει ἡ κ. Εὐθυμιάδη.

Καὶ ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ τελευταῖα γλυπτά της εἶναι χρωματισμένα. Μήπως αὐτὸ θὰ μποροῦσε νὰ δημιουργήσει κάποιες σκέψεις γιὰ ἀδυναμία τῆς ἁπλῆς φόρμας;

Ἐξηγεῖ ὁπωσδήποτε ἡ κ. Εὐθυμιάδη πὼς τὸ χρωμάτισμα τοῦ γλυπτοῦ δὲν σημαίνει ἁπλῆ ἐπίθεσι χρώματος σ' ἕνα τελειωμένο ἔργο.

Πέρα ἀπὸ τὰ γλυπτά, ἡ ἐκλεκτὴ καλλιτέχνις ἐργάζεται αὐτὸν τὸν καιρὸ ἀνάγλυφα γιὰ ἐσωτερικὴ ἢ ἐξωτερικὴ διακόσμησι σπιτιῶν, ποὺ κι' αὐτὸ χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὴν ἴδιαν ἁπλότητα.

— Σκοπός μου εἶναι, λέει, τὸ ἔργο μου νὰ μπεῖ κοντὰ στὸν ἄνθρωπο. Νὰ γίνει ἕνα συμπλήρωμα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ποὺ κι' αὐτὴ ὁδηγεῖται πρὸς μίαν ἁπλότητα.

Σὲ πολλὲς ξένες χῶρες ἡ διακόσμησι τῶν κτιρίων ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὸ κράτος, ποὺ καθορίζει μάλιστα μὲ νόμο τὸ ποσοστὸ ποὺ θὰ διατίθεται γι' αὐτὴ σὲ κάθε κτιζόμενο κτίριο.

Η ΤΕΧΝΙΚΗ

Καὶ μιὰ τελευταία ἐρώτησι γιὰ τὸ ὑλικὸ καὶ τὴν τεχνικὴ τῆς τερρακότας.

— Στὴν Ἑλλάδα, ὅπως εἶπε ἡ κ. Εὐθυμιάδη ὑπάρχει ἄφθονο κατάλληλο χῶμα. Ἡ ἴδια ἔχει μιὰ πλουσιώτατη συλλογὴ δειγμάτων ποὺ τ... συγκεντρώσει ἀπὸ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς. Τὸ εἶδος τοῦ πηλοῦ, ποὺ κάθε φορὰ θὰ χρησιμοποιήσει, ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα τοῦ ἔργου, ἀπὸ τὸ χρῶμα του κι' ἀπὸ τὸν προορισμό του.

Ἡ ἐξακρίβωσι τῶν ἰδιοτήτων τοῦ κάθε πηλοῦ ὅπως καὶ ἡ πρόσμιξι τῶν διαφόρων εἰδῶν του, ἀπαιτοῦ πάρα πολλὲς χημικὲς γνώσεις, τὶς ὁποῖες σπούδασε καὶ φυσικὰ κατέχει ἡ ἐκλεκτὴ γλύπτρια. Πολλὲς ἐπίσης τεχνικὲς γνώσεις, ἀλλὰ καὶ ἐμπειρία μεγάλη ἀπαιτεῖ ἡ κατοπινὴ διαδικασία τῆς τερρακότας, τὸ πλάσιμο, τὸ ψήσιμο στὸ φοῦρνο σὲ μιὰ θερμοκρασία ποὺ προοδευτικὰ φτάνει τοὺς χίλιους βαθμούς, ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ ἀφαίρεσι τῶν καλουπιῶν. Στὶς περιπτώσεις δὲ ποὺ τὸ γλυπτὸ χρωματίζεται στὶς τεχνικὲς καὶ χημικὲς ἀπαιτήσεις τοῦ πηλοῦ προσθέτονται καὶ οἱ μεγάλες ἀντίστοιχες ἀπαιτήσεις τοῦ χρώματος, τὶς ὁποῖες μόνο μιὰ βαθειὰ ἐπιστημονικὴ κατάρτισι καὶ μιὰ πλούσια ἐμπειρία μπορεῖ νὰ ἀντιμετωπίσει.

Ἡ κ. Εὐθυμιάδη, καθὼς εἶπε, θὰ παρουσιάσει τὴν τελευταία δουλειά της σὲ μιὰ ἔκθεσι ποὺ θὰ ὀργανώσει τὸν Ἀπρίλη ἢ Μάη στὸ σπίτι της ποὺ κι' αὐτὸ δημιουργία τοῦ καθηγητῆ Πικιώνη, ἀποτελεῖ ἕνα ἔργο γνήσιας Ἑλληνικῆς τέχνης.

Μ. Στ.